

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

ภาวะเศรษฐกิจของไทยตั้งแต่ปี พ.ศ.2533 ถึงปี พ.ศ. 2539 มีการขยายตัวสูงถึงร้อยละ 8.6 ต่อปี (ศปร.,2541:หน้า5) ซึ่งถือว่ามีอัตราการเติบโตที่สูงประเทศหนึ่งในโลก โดยโครงสร้างทางเศรษฐกิจ ได้วิวัฒนาการและยกระดับจากสังคมเกษตรกรรมไปสู่สังคมกึ่งอุตสาหกรรม (ฝ่ายวิชาการศปท,2537: หน้า4) ในการนี้ได้มีการพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก ประกอบกับนโยบายที่จะพัฒนาให้ไทยเป็นศูนย์กลางการเงินในภูมิภาค ทำให้ไทยได้เริ่มเปิดเสรีทางการเงินมากขึ้น โดยได้มีการผ่อนคลายระเบียบกฎหมายและข้อจำกัดต่าง ๆ แต่การไหลเข้าของเงินทุนนั้นส่วนใหญ่เป็นหนี้ จะเห็นได้จากในปี 2539 หนี้สินต่างประเทศต่อรายได้ประชาชาติ ได้ขึ้นไปสูงถึงร้อยละ 50.4 (ศปร.,2541:หน้า 14) ประกอบกับการเข้าโจมตีค่าเงินบาทของกองทุนต่างประเทศ ทำให้เกิดความไม่เชื่อมั่นต่อมาตรการทางการเงินของไทย

ในที่สุดประเทศไทยได้มีการเปลี่ยนนโยบายในระบบอัตราแลกเปลี่ยนจากระบบตรึงค่าเงินมาเป็นระบบค่าเงินลอยตัวแบบจัดการ(Managed Floating Currency Exchange) ตั้งแต่วันที่ 2 กรกฎาคม 2540 (ศปร.,2541:หน้า75) พร้อมกับปัญหาเศรษฐกิจที่ตามมาเป็นอย่างมาก เช่น ความไม่มั่นคงของระบบสถาบันการเงิน การขาดทุนอัตราแลกเปลี่ยนอย่างมโหฬารของกิจการ การทรุดตัวของตลาดหุ้น การปิดกิจการและการเลิกจ้าง เป็นต้น สิ่งเหล่านี้ทำให้หน่วยธุรกิจของไทยต้องมีการเร่งปรับปรุงประสิทธิภาพ และต้องทบทวนรวมถึงอาจต้องมีการเปลี่ยนแปลงทิศทางการดำเนินธุรกิจ เพื่อให้สอดคล้องกับภาวะเศรษฐกิจ

ในการนี้รัฐบาล โดยกระทรวงการคลัง ธนาคารแห่งประเทศไทยและหน่วยงานทางเศรษฐกิจที่เกี่ยวข้องได้กำหนดมาตรการต่าง ๆ เพื่อกระตุ้นภาวะเศรษฐกิจและปรับโครงสร้างทางเศรษฐกิจอย่างต่อเนื่อง แต่เนื่องจากประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบเปิด รวมถึงการพึ่งเริ่มใช้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนแบบลอยตัว ทำให้เห็นนโยบายการเงิน การคลัง หลายประการถูกวิพากษ์วิจารณ์อย่างแพร่หลาย

ในการดำเนินธุรกิจในปัจจุบันนี้ นอกจากจะต้องบริหารการผลิต การเงิน การตลาด และการบริการแล้ว จำเป็นต้องมีการคาดการณ์ภาวะทางเศรษฐกิจทั้งภายในและภายนอกประเทศให้ถูกต้องแม่นยำด้วยจึงจะสามารถกำหนดกลยุทธ์ของกิจการได้อย่างชัดเจน ดังนั้นการศึกษาถึงนโยบายทางเศรษฐกิจจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งที่หน่วยธุรกิจจำเป็นต้องศึกษาให้เข้าใจ เพื่อประโยชน์ในการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจ ให้มีความอยู่รอด มีความมั่นคงและสามารถเจริญเติบโตต่อไปได้

1.2 วัตถุประสงค์ของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาถึงนโยบายทางการเงินและนโยบายการคลังของไทย ภายใต้ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัว ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2540 ถึงกันยายน 2542 และผลกระทบของการดำเนินการตามนโยบายต่าง ๆ เหล่านั้น
2. เพื่อศึกษาถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายการคลังของรัฐบาลในช่วงระยะเวลาดังกล่าว

1.3 ขอบเขตและวิธีการศึกษา

1.3.1 ขอบเขตการศึกษา

ศึกษาเฉพาะนโยบายทางการเงินและนโยบายการคลังที่ได้ประกาศใช้ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม 2540 ถึงเดือนกันยายน 2542

1.3.2 วิธีการศึกษา

1.3.2.1 ศึกษาถึงนโยบายต่าง ๆ ของรัฐบาลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องที่ได้ประกาศใช้ใน ช่วงเวลาดังกล่าวว่ามีอะไรบ้าง

1.3.2.2 ศึกษาถึงผลที่คาดหวังของนโยบายดังกล่าว

1.3.2.3 สร้างแบบจำลองภายใต้กรอบการวิเคราะห์แบบมันเดลล์-เฟลมมิง เพื่ออธิบายความสัมพันธ์ระหว่างทฤษฎีและนโยบายเหล่านั้น

1.3.2.4 วิเคราะห์ผลที่เกิดขึ้นจริง โดยเทียบกับผลที่คาดหวังของนโยบายดังกล่าว

1.3.2.5 ทดสอบแบบจำลองโดยเปรียบเทียบกับผลที่เกิดขึ้นจริง

1.3.2.6 ศึกษาถึงปัญหา และอุปสรรคที่เกิดขึ้นจากการดำเนินการตามนโยบายทางการเงินและการคลังของรัฐบาล อันนำมาสู่ความไม่บรรลุผลตามเป้าหมาย(ถ้ามี) เพื่ออธิบายสาเหตุและข้อเสนอแนะในการแก้ไข

1.3.3 การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้

การวิเคราะห์ข้อมูลจะใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ความถี่ และสถิติอื่น ๆ ที่เหมาะสมกับการตรวจสอบและวัดได้ และนำเสนอผลการค้นคว้าด้วยวิธีเชิงพรรณนา (Descriptive approach)

1.4 ประโยชน์ที่จะได้รับ

1. เพื่อทราบถึงนโยบายทางการเงินและนโยบายการคลังของไทย ในช่วงระยะเวลาดังกล่าว และผลกระทบ

2. เพื่อทราบถึงปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินนโยบายการเงินและนโยบายการคลังของรัฐบาล
3. เพื่อสามารถนำผลการศึกษาไปใช้ในการกำหนดกลยุทธ์ทางธุรกิจ

1.5 นิยามศัพท์

- นโยบายการคลัง หมายถึงนโยบายที่เกี่ยวกับการตัดสินใจของรัฐทางด้านรายจ่ายในการซื้อสินค้าหรือบริการ การจัดเก็บภาษี และการก่อหนี้ของรัฐ
- นโยบายการเงิน หมายถึงนโยบายที่ธนาคารกลางใช้ควบคุมปริมาณเงินให้อยู่ในปริมาณที่เหมาะสม
- ระบบอัตราแลกเปลี่ยนลอยตัวแบบจัดการ หมายถึงอัตราแลกเปลี่ยนที่ถูกกำหนดโดยพลังของอุปสงค์และอุปทานของเงินตราต่างประเทศในตลาดซื้อขายแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยรัฐสามารถเข้าแทรกแซงเพื่อรักษาเสถียรภาพได้
- การฟื้นตัวทางเศรษฐกิจ หมายถึงภาวะที่อัตราการเปลี่ยนแปลงของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศ เปลี่ยนจากลดลงเป็นเพิ่มขึ้น